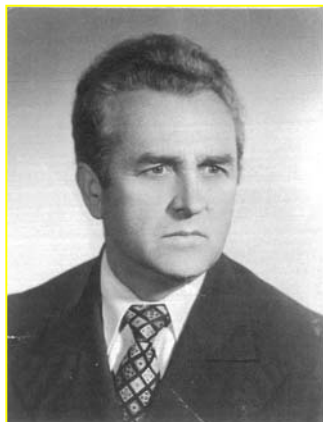

**PROFESORUL UNIV. DR. DOCENT
CHIRIL POPESCU
1922-2007**

Gh. LIXANDRU
U.S.A.M.V. Iași

În ziua de 18 aprilie 2007 s-a stins din viață, răpus de boală cumplită ce la ținut la pat câteva luni de zile, Chiril Popescu, eminent om de știință, profesor consultant la Universitatea Tehnică “Gheorghe Asachi” din Iași. Și-a început activitatea ca dascăl la Facultatea de Agronomie, al cărei absolvent era, și a rămas până la sfârșitul vieții atașat spiritual de preocupările colegilor de generație din această instituție școlară.

S-a născut pe 8 decembrie 1922 în localitatea Sobari din județul Soroca (Basarabia) într-o familie de agricultori. Părinții săi, Mihail și Maria, descendenți din moldovenii lui Ștefan cel Mare, fuseseră împroprietăriți de regele Ferdinand I cu 6 ha teren arabil, după revenirea Basarabiei la Patria Mamă la 27 martie 1918. Aceștia se bucurau de mult respect și simpatie din partea consătenilor. A fost singura odraslă la părinți.

După școala primară a urmat, ca intern, cursurile liceului teoretic din Soroca (1933-1941), ultimii doi ani de studii fiindu-i marcați de tragedia produsă de ultimatumul sovietic dat României în seara zilei de 26/27 iunie 1940, în urma căruia trupele bolșevice au reocupat Basarabia și Bucovina de Nord. În iunie 1941 a început al doilea război mondial, la care România a participat cu speranța recuperării teritoriilor pierdute. În acea atmosferă de nesiguranță și imprevizibil și-a încheiat Ch. Popescu studiile liceale. Războiul punea hotar unei vieți plină de iluzii și grăbea, cu fiecare zi ce trecea, o neașteptată și aspră maturizare. Fiindcă după trei ani de zile, el avea să se desprindă aproape definitiv de meleagurile copilăriei și adolescenței, spre a evita barbaria impusă de regimul totalitar stalinist instaurat pe meleagurile basarabene.

În toamna anului 1943 s-a înscris la Facultatea de Agronomie din Iași, care din martie 1944 până în aprilie 1945 a funcționat în refugiul de la Geoagiu spre a fi ferită de pericolele determinate de încheștarea războinică ce se purtase în prima fază pe teritoriul fostei URSS, dar mai târziu apropiindu-se lent, în retragere, de teritoriul Moldovei dintre Carpați și Prut. În martie 1945, Facultatea de Agronomie a revenit la Iași din refugiul la care fusese obligată la Geoagiu, astfel încât, în

toamna anului 1945, Ch. Popescu și-a susținut examenul de absolvire în clădirea vechii cetăți universitare ieșene, obținând titlul de inginer cu “magna cum laude”.

A trăit drama aceluia refugiu stăpânit de tristețe și lipsuri materiale deoarece, după 23 august 1944, toți basarabianii refugiați pe teritoriul românesc neanexat de cotropitori erau obsedați de spaima că ar putea fi arestați și forțați să se “repatrieze” pe teritoriul basarabean sau în altă parte a fostei URSS. Despre părinții rămași în satul natal nu a avut informații multă vreme după sfârșitul războiului, deoarece autoritățile rusești au interzis contactele dintre locuitorii Moldovei din dreapta și din stânga Prutului.

Așadar, tânărul Ch. Popescu părăsise pentru o perioadă de decenii prietenii și oamenii din satul natal, pe care avea să-i revadă o singură dată în timpul vieții părinților săi. După anul 1990 a avut posibilitatea să-și revadă locurile natale și să aprindă lumânări la mormintele părinților săi.

La 1 noiembrie 1945 a fost numit asistent suplinitor la disciplina de Fitotehnie, condusă de ilustrul profesor Nicolae Zamfirescu, alături de care a participat la refacerea bazei materiale a Facultății, care între anii 1933-1940 funcționase la Chișinău, iar după invazia sovietică din 1940 dispăruse din nomenclatorul instituțiilor românești de învățământ, fiind reînființată la Iași abia în octombrie 1941.

După război, învățământul românesc de toate nivelurile a cunoscut o puternică dezvoltare. În toamna anului 1948, Facultatea de Agronomie s-a desprins de Institutul Politehnic “Gh. Asachi”, în cadrul căruia funcționase din 1938, și a devenit Institut Agronomic independent cu o singură facultate, cea de Agronomie. După 1951 s-au înființat facultățile de zootehnie și horticultură, iar în anul 1958, tânăra Facultate de Îmbunătățiri Funciare de la Galați a fost transferată în cadrul Institutului Agronomic Iași.

A fost promovat șef de lucrări în mai 1951, în toamna anului 1953 i s-a încredințat cursul de Fitotehnie la Facultatea de Horticultură, din toamna anului 1961 în obligațiile sale a intrat și cursul de Agrofitotehnie de la Facultatea de Îmbunătățiri Funciare, iar un an mai târziu, când această facultate a fost transferată la Institutul Politehnic cu numele de Facultate de Hidrotehnică (cu secțiile de Îmbunătățiri Funciare și de Hidrotehnică) a părăsit Institutul Agronomic pentru a deveni cadru didactic al Politehnicii. În noua instituție a început o perioadă de fecundă activitate prin crearea unui laborator destinat aplicațiilor practice cu studenții, organizarea de câmpuri demonstrative și experimentale, construirea unei case de vegetație, redactarea de cursuri și caiete de lucrări practice, orientarea activității științifice preponderent pe domeniul agrofitotehniei terenurilor ameliorate prin lucrări de îmbunătățiri funciare.

A fost promovat conferențiar în 1963 și a primit, tot atunci, sarcina de secretar științific al consiliului profesoral al Facultății de Hidrotehnică. În anii 1964-1971 i s-au încredințat și cursurile de Agrofitotehnie și Horticultură de la secția de Mecanică Agricolă și cel de Tehnologii Agricole de la Facultatea de Științe Economice.

La gradul de profesor a fost promovat în 1967, iar între 1972-1981 a îndeplinit și funcția de decan al Facultății de Hidrotehnică. A fost pensionat pentru limită de vârstă în 1988, când a primit titlul de profesor consultant.

Și-a susținut doctoratul în 1959 cu teza intitulată *Contribuții la problema utilizării raționale a superfosfatului ca îngrășământ pentru cereale*, elaborată sub îndrumarea profesorului Nicolae Zamfirescu, iar în 1974 a obținut titlul de “doctor docent în științe”. În 1969 s-a deplasat în Italia pentru patru luni de zile spre a se specializa în domeniul culturilor irigate; ulterior efectuând deplasări și în Germania și Jugoslavia, pe perioade scurte, cu scop de documentare.

A publicat, în mai multe ediții, manualul intitulat *Agrotehnica terenurilor ameliorate prin lucrări de îmbunătățiri funciare*, iar după pensionare a continuat să redacteze și să încredințeze tiparului (singur sau în colaborare) următoarele lucrări importante: *Calitatea produselor vegetale* (Iași, 1996, 297 p.); *Apa și producția vegetală*, (Iași, 1999, 490 p.); *Protecția mediului și valorificarea în agricultură a unor deșeuri, reziduuri și ape uzate* (Iași, 2002, 205 p.); *Valorificarea unor terenuri agricole expuse poluării și degradării* (Iași, 2004, 492 p.).

Activitatea științifică desfășurată de prof. Ch. Popescu însumează peste 150 de titluri publicate, cele mai multe pe domeniul utilizării îngrășămintelor la culturi irigate și neirigate, al tehnologiei de cultivare a plantelor pe terenuri irigate, al consumului de apă de către plante în agricultura irigată prin comparație cu cea neirigată, pe metode de prevenire a eroziunii solurilor, pe efectul inundațiilor asupra dezvoltării plantelor, pe măsurile necesare în agricultură pentru protecția mediului.

În anii uceniciei sale a fost antrenat la cercetări privind influența produselor vegetale cultivate pe soluri îmbogățite cu iod asupra lactației și, respectiv, ovulației la animale și păsări. În țară și peste hotare s-au efectuat multe cercetări pe acest domeniu în acea perioadă. S-a constatat că produsele vegetale obținute de pe asemenea terenuri, folosite în hrana animalelor sau a păsărilor stimulează lactația, măresc conținutul de grăsimi din lapte, determină apariția unor perioade de rut suplimentare în afara celor normale, sporesc numărul anual de ouă la păsări și durata lor de conservare. La oile brumării, alimentația iodată produce miei mai viguroși, cu pigmentația mai închisă a lânii și cu eliminarea fenomenului de albinism la miei.

Cercetările referitoare la influența câmpurilor magnetice și a ultrasunetelor asupra dezvoltării organismelor vegetale au dus la concluzia că semințele supuse unor asemenea tratamente înainte de însămânțare, germinează, se dezvoltă și fructifică mai bine. Spre deosebire de medicina umană, unde acțiunea câmpurilor magnetice și a ultrasunetelor a căpătat o largă aplicabilitate în tratarea maladiilor din domeniul balneologiei, în practica agricolă asemenea procedee nu au fost asimilate.

Cercetările sale cu privire la agrotehnica terenurilor ameliorate prin lucrări de îmbunătățiri funciare au contribuit la elucidarea unor aspecte de interes practic și teoretic. A antrenat la asemenea cercetări colaboratorii de la catedră, doctoranzii, anumiți specialiști de la stațiunile experimentale agricole din Moldova. A constatat

că sistemul de lucrare a solului influențează evident mărimea recoltelor și valorificarea îngrășămintelor de către plantele cultivate. A demonstrat că în Moldova sunt posibile culturi succesive în același an după premergătoare timpurii, spre a servi ca masă verde utilizabilă în hrana animalelor, în condițiile aplicării de îngrășăminte și de irigare.

A stabilit că consumul total de apă pentru formarea recoltelor la plantele cultivate depinde de zona fitoclimatică, de condițiile de irigare și de fertilizarea solurilor. Sfecla de zahăr este puțin tolerantă la anaerobioza provocată de inundare, iar îngrășămintele contribuie la valorificarea mai eficientă a apei folosită la irigare. În condiții de irigare se obțin circa 10 kg sfeclă de zahăr rădăcini pentru fiecare m³ de apă consumată prin evapotranspirație, în timp ce la neirigat se obțin doar 8 kg/m³.

Prof. Ch. Popescu și-a stimat profesorii pe care i-a avut ca student sau asistent, omagiind în câteva rânduri memoria iluștrilor Haralambie Vasiliu și Nicolae Zamfirescu. A fost, la rândul său, un model de dascăl universitar, de om de știință, de educator și sfătuitor al celor tineri, de îndrumător al celor înscriși la pregătirea prin doctorat în domeniul agrotehnicii terenurilor ameliorate. A fost modest, persoana care nu a deranjat pe alții atunci când s-a aflat în funcția de decan, profesorul care a diseminat dragostea pentru muncă și onestitate în rândul celor tineri de la catedră.

După ieșirea la pensie, prof. Ch. Popescu nu s-a simțit inutil în societate, ci dimpotrivă a lucrat cu aceeași pasiune și energie ca în perioada când se afla în deplină activitate didactică, fapt demonstrat de lucrările încredințate tiparului. El se înscrie în șirul cadrelor didactice care au ilustrat cu talent domeniul științelor agricole la Universitatea Tehnică “Gh. Asachi” din Iași, lăsând pentru urmași amintirea unui dascăl generos și competent, cu talent pedagogic, un model de dăruire pentru pregătirea profesională a studenților, omul care s-a remarcat prin publicații de prestigiu în domeniul agrotehnicii terenurilor ameliorate prin lucrări de îmbunătățiri funciare.